Klassificering af fluestænger

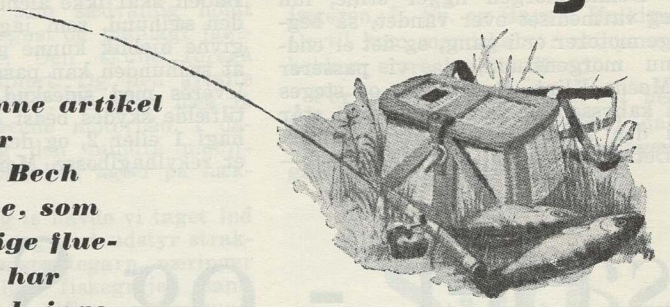

Med denne artikel opfylder Henrik Bech et ønske, som adskillige fluefiskere har bedt os bringe klarhed over

Jeg må begynde med at sige, at denne artikel er skrevet på opfordring. Af egen fri vilje ville jeg næppe finde på at behandle dette emne! Ikke så meget fordi det er vanskeligt, som fordi det er utilfredsstillende at skrive om.

Skønt fluestænger i deres nuværende form har eksisteret i adskillige årtier, er der i hele den periode kun en eneste mand, der har forsøgt en „klassificering", nemlig den berømte sportsfisker, tørflue-fiskeriets fader, F. M. Halford.

Hans „klassificering" — som jeg senere skal komme tilbage til — blev til en konstateren af fluestængers stivhedsgrad, og til en virkelig klassificering må der høre adskillige andre ting med relation til fluestængers egenskaber.

Men når en mand som Halford ikke har kunnet eller villet angive andre veje dertil, kan man roligt gå ud fra, at andre heller ikke kan gøre det.

Formålet med en „klassificering" skulle vel være dette: at få de mange forskellige typer fluestængers forskellige egenskaber rubriceret på en sådan måde, at de kunne overføres f. eks. til et skema, hvorefter så den, der vil anskaffe sig en stang, uden større besvær kunne finde det, han søger.

At dette næppe er gørligt, vil man forstå, når man tænker på de mange hundrede tusinde stænger, der findes — og på, at ikke 2 af dem er helt ens!

Når jeg alligevel vover mig til at behandle dette emne, er det ikke fordi, jeg er så indbildsk at tro, at jeg kan gøre det bedre end Halford, men for at gøre et forsøg på at belyse spørgsmålet så vidt, at min artikel muligt kan yde et beskedent bidrag til bedre forståelse af dette både interessante og betydningsfulde emne og måske derved give især den mindre erfarne fluefisker en lille håndsrækning, når han står for anskaffelse af en fluestang.

Nu er ordet „klassificering" i denne forbindelse egentlig ikke noget godt udtryk.

En „klassificering" skulle jo betyde inddeling i klasser. De vil sikkert indse, at noget sådant ville blive helt uoverkommeligt. Der findes så mange fabrikker og stangbyggere verden over, der alle bygger mere eller mindre forskellige typer eller mener, at de gør det — og at få disse med til at klassificere blot nogle af deres stænger sammen med andre fabrikkers ville sikkert være helt udenfor mulighedernes grænse, ellers var det nok sket forlængst.

Hvis man i stedet for brugte ordet „karakteriseren" eller „karakteristik", blev vi fri for at putte fluestængerne i „båse" og kan alligevel — tror jeg — få noget mere tilfredsstillende ud af det.

Selv om der altså ikke eksisterer nogen generel karakteristik af fluestængerne, har nogle af de større fabrikker dog gjort tilløb til en sådan, for så vidt som de i deres kataloger giver en mere eller mindre fyldestgørende beskrivelse af de enkelte stænger.

Lad os se på nogle af dem.

Da det selvsagt ville føre for vidt at omtale blot hovedparten af de ekssisterende fabrikker og stangbyggere, skal jeg nøjes med at tage nogle enkelte af de mest kendte med fra de 3 lande, der er de førende: England, Frankrig og U.S.A.

I England må det blive Hardy's, i Frankrig: Pezon & Michel og i U.S.A. Leonard samt Thomas.

Blandt alle stangproducerende firmaer i verden er Hardy's det berømteste. Indtil for 15—20 år siden var deres stænger også uden for England anset for at være det bedste, der fandtes. De holder stadig deres position mellem de bedste, men der er ingen tvivl om, at der i de senere år er fabrikker og private stangbyggere (f. eks. Powel i U.S.A.) både i Frankrig og især i U.S.A., der bygger lige så gode og for visse typers vedkommende måske endda bedre stænger.

Når vi nu ser i Hardy's katalog, finder vi for fluestængernes vedkommende ikke mindre end 7 „klassificeringer": "easy action" (blød), „inclined easy", „medium action", „inclinee stiff", „stiff great power" og „stiff with top action". Samtidig er der i reglen forskellige yderligere specifikationer for hver stang, som f. eks.: „en kraftig stang for tørflue", „for allround fluefiskeri" etc.

De giver således en ret udtømmende karakteristik af deres stænger, hvilket naturligvis er en stor hjælp for den, der vil købe en stang.

Også vægten for hver stang er angivet, skønt dette —— som jeg altid har hævdet — er af mindre betydning. Det er betydelig vigtigere, at stangen er vel afbalanceret, hvilket vil sige, at dens tyngdepunkt ikke må ligge for langt fra håndtaget, når hjulet er anbragt.

Det er langt mere trættende at fiske med en toptung stang, selv om den vejer mindre end den afbalancerede.

Personligt ved jeg sjældent, hvad de stænger, jeg bygger, vejer — men jeg ved altid, om balancen er i orden eller ej.

Det franske firma Pezon & Michel — kontinentets største udenfor England — karakteriserer i deres katalog ganske træffende, om end lidt flot, stangtyperne i de 3 nævnte lande således:

Angående den amerikanske type: de nederste $^2/_3$ af stangen er ret stiv, den øverste blød, altså med udpræget top-aktion, eller det vi kalder „typisk tørflue-aktion". Den engelske: blødest på midterste $^1/_3$, altså „typisk vådflue-aktion" og den franske med jævn aktion gennem hele stangen, den aktion som firmaet selv kalder: „action parabolique", fordi stangens kurve danner en del af en parabol.

Selvfølgelig er denne karakteri-

stik af de engelske og amerikanske stangtyper stærkt overdrevet. Begge steder bygges der i vore dage alle mulige typer fluestænger, men man kan måske sige, at den *foretrukne* type er eller har været nogenlunde som skitseret af P. & M.

I P. & M.'s katalog er specifikationerne ikke så udførlige som i Hardy's. Det er ikke ensbetydende med, at deres stænger er af ringere kvalitet, men ligger nærmest i, at de ikke har så mange stangtyper, da de lægger hovedvægten på deres specielle type „parabolic".

De har først 2 standard-kvaliteter: „Parabolic specielle" og „P. superieure" og hver af disse fås igen med 2 aktioner: „normale" og „competition" (konkurrence). Den første er beregnet til normale kast med line HDH —GBG. Desuden er der en type: „Super Parabolic" med aktion „ultra-rapide" (hurtig), „rapide" og „semi-rapide".

Alle deres stænger har dog ikke parabolic-aktionen, de fremstiller også lignende typer som de andre fabriker.

I USA er der ligesom i England mindst 3—4 fabriker og også andre private stangbyggere end Powel, der alle bygger fremragende stænger. Når jeg nævner Leonard her, er det fordi denne fabrik er den ældste og stadig hævder sig blandt de bedste. Det samme gør Thomas, der har ikke mindre end 9 betegnelser for sine fluestænger: „Vådflue", „blød", „moderat" og „kraftig". „Tørflue": „moderat", „hurtig" og „meget hurtig" samt: „distance", „konkurrence" og „præcisions-konkurrence".

Dette er altså i store træk de „klassifiseringer" fabrikerne bruger, og når man så holder sig for øje, at ikke 2 af stængerne er ens, selv om de tilsyneladende er af samme type, bliver man klar over, at det ikke er let at købe en fluestang efter katalog.

Som nævnt forsøgte Halford at klassificere fluestænger efter deres stivhedsgrad. Han gjorde det på den måde, at han anbragte stangens håndtag på et bord, hvor det blev fastholdt ved vægte eller på anden måde. Den øvrige del af stangen, der ragede frit ud, satte han så i svingninger, og ved at tælle disses antal pr. 30 sekunder fandt han frem til nedenstående skema efter at have prøvet over 200 forskellige stænger.

Skema 1

Stangens længde	8'	9'	10'
Tørflue-aktion	57—68	55—65	54—63
Vådflue-aktion	under 55	under 52	under 50

eller:

Skema 2

Længde	8'	9'	10'
Stive stænger	68	65	63
Medium stænger	57	55	52
Bløde stænger	55	52	50

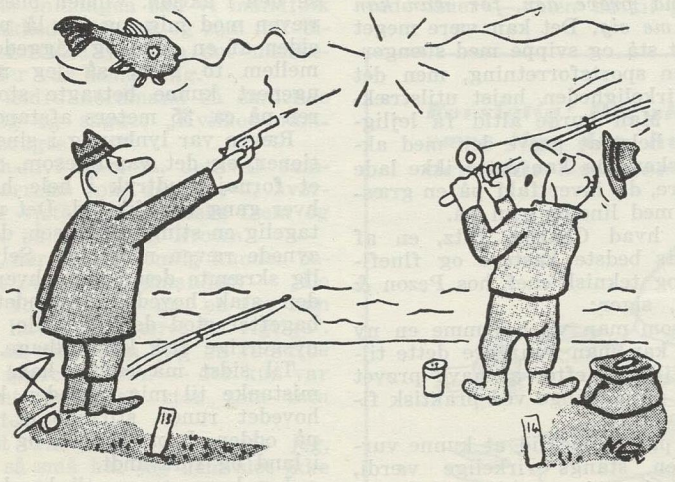

Nej - nej - det er ikke sådan, man „skyder en line".

Dersom nu alle stænger af samme type var blot nogenlunde ens, ville disse skemaer jo nok være så nogenlunde tilfredsstillende, men det er de som nævnt på ingen måde.

Halfords metode bliver derfor i vore dage, hvor stangtyperne er yderligere udviklet, kun en hjælp til bedømmelse af en fluestangs aktion.

Den siger f. eks. intet om *stangens belastningsevne*, hvilket vil sige, at vi ikke får noget at vide om, hvilken line der passer for pågældende stangtype, og ved køb af en fluestang er dette spørgsmål jo overmåde betydningsfuldt. Er linen for let, kan man kaste med den, — er den for tung, bliver stangen overbelastet.

Da det jo først og fremmest er stangspidsen, der belastes af linen, må man altså finde ud af, hvorledes denne belastning kan måles.

Nu er det så heldig, at jeg for adskillige år siden faldt over en artikel i det norske blad „Fiskesport" af ingeniør Gelert-Nielsen, hvor denne netop behandler dette emne.

Han foretog adskillige belastningsprøver på forskellige typer fluestænger ved at anbringe en 50 grams vægt i topøjet.

Nedbøjningen målt i cm vil da give en værdi for stangens effektive stivhed, og man vil kunne beregne, hvilken linevægt stangen vil kunne tage.

G. N. opstiller følgende skema på basis af et antal prøver foretaget med de forskellige stænger:

Skema 3

Nedbøjng. (m/50 g) i cm	30	35	40	45	50	55	60
Linens vægt i g	40	36	32	29	26	23	21
Nærmeste passende linetykk.	C/B	C	D	D	E	E/F	F

Da man må regne med, at de forskellige line-fabrikata dels varierer m. h. t. dimensioner — og derfor også vægte — idet de opgivne numre eller bogstaver ikke altid er helt pålidelige, dels betegnes forskelligt, vil det sikreste altid være selv at veje linen.

Ved måling og vejning af et større antal af de mest kendte ørredliner er G. N. nået frem til nedenstående skema:

Skema 4

Betegnelse	H	G	F	E	D	C
Diameter i m/m	0.64	0.76	0.89	1.02	1.14	1.27
Vægt i gram pr. 30 yards line	9	14	18	24	30	37

Vi er nu nået så vidt, at vi kan opstille et skema, hvor Halfords prøve ses i forhold til nedbøjningen:

Skema 5

	Nedbøjning	Svingetal
Stive stænger	30—40 cm	60—68
Medium stænger	40—50 cm	50—60
Bløde stænger	50—60 cm	45—50

G. N. har givet et par eksempler på, hvordan disse skemaer kan virke i praksis:

Skema 6

	I	II	III
Længde og vægt	9' 223 g	9' 3" 175 g	9' 6" 2 3 g
Halfords svingetal	66	62	54
Belastningsprøve med 50 gram	34 cm	51 cm	44 cm
Toppen alene	16 cm	25 cm	16 cm
Passende line	HCH	HDH	HDH

1. En forholdsvis billig stang, noget stiv til fiskeri, men god til lange kast. Kraftig aktion, jævn bøjningskurve.

2. En dyr stang, stift 1. led, blødere 2. led og blød top. Bemærk, at svingetallet karakteriserer den som stiv, medens belastningsprøven viser, at den nærmest er blød!

3. En „mellem-stang", nærmest halvstiv, hvilket både svinge- og nedbøjningstallet viser.

På denne måde kan man prøve enhver stang og ved hjælp af G. N.s skema „kontrollere" specifikationerne.

Hvis man altså f. eks. først støtter sig til Hardys 7 specifikationer, og dernæst bruger Halfords prøve (skema 1) og endelig kombinerer disse med G. N.s skema 6, kan man bestemme stangtypen og linen — og det er nok det nærmeste, vi foreløbig kan komme til i retning af en klassification.

Thomas' 9 „klassificeringer" er ikke så gode som Hardys.. Man kan for det første roligt udelade de 3 sidste, da disse er specialstænger og ikke er beregnet for almindeligt fiskeri. For det andet er inddelingen i de 2 grupper: Vådflue og tørflue heller ikke heldig, da man i vore dage ikke skelner så stærkt mellem disse. Man kan nok bruge en tørfluestang til vådfluefiskeri, men ikke så godt det omvendte.

Men selv om vi går efter Hardys specificationer og de omtalte skemaer, er det ingenlunde givet, at dette vil bringe et tilfredsstillende resultat ialtfald for den mere erfarne fluefisker.

En overordentlig betydningsfuld faktor, som vi hidtil ikke har regnet med, kommer nemlig nu ind i billedet: denne, at lige så lidt som 2 fluestænger er ens, lige så lidt er 2 mennesker det!

Det er jo ikke altid styrken i håndled og arm, der betyder noget —man behøver heldigvis ikke at være atlet for at kunne kaste godt! Men man kan sige sig selv, at en stor og kraftig mand og en lille spinkel fyr næppe vil vælge samme stang selv om de begge er gode kastere.

Og hvor er vi så henne med alle vore skemaer???!

Sagen er jo den, at en fluestang fremfor alle andre stænger skal være en *individuel stang*, en stang man altid befinder sig godt sammen med ligesom med en god og trofast ven og for at kunne vælge sig en sådan, er hverken kataloger med aldrig så mange specifikationer eller al verdens skemaer nok — *man må prøve den, før man kan bestemme sig.* Det kan være meget godt at stå og svippe med stængerne i en sportsforretning, men det er i virkeligheden højst utilstrækkeligt. Man burde altid få lejlighed til helst at prøve den med aktivt fiskeri, og kan dette ikke lade sig gøre, da ihvertfald på en græsplæne med line og hjul på.

Hør hvad Charles Ritz, en af Europas bedste kastere og fluefiskere og teknisk chef hos Pezon & Michel, siger:

Dersom man vil bedømme en ny stang, kan man kun gøre dette tilfredsstillende efter at have prøvet den et antal gange ved praktisk fiskeri.

For på samme tid at kunne vurdere en stangs virkelige værdi, dens gode sider og dens fejl. må man i hvert fald fiske med den både i stille vejr og i blæst, og skal prøven være gennemført, bør den gøres af mere end een erfaren fisker.

Det blot at prøve en stang uden line er ganske utilstrækkeligt.

Henrik Beck.

★

PLUKFISK

Har De nogensinde set en ræv på fiskefangst?

Et forår lå jeg inde i skoven på rydningsarbejde. Lørdag morgen plejede jeg at gå til bygden efter post og for at handle. Jeg startede da ved 5-tiden, idet der var 3—4 timers gang for at nå frem til andre mennesker. På vejen passerede jeg en stor sø, hvor der var rigeligt med fisk, både brasen, aborre og skaller. Stien gik inde i skoven ca. 50 meter fra bredden.

En dag, da jeg gik min sædvanlige tur til bygden og var kommet på højde med søen, hørte jeg pludselig et kraftigt plask og gik forsigtigt nærmere mellem træerne. Da fik jeg øje på en ræv, der stod ude i vandet et sted, hvor der var temmeligt lavvandet. Den stod helt stille og stirrede ned mod bunden. Pludselig stak den hovedet ned i vandet, og da den løftede det igen, gnaskede den fornøjet på en fisk. Så stod den stille igen, og efter nogle minutter gentog skuespillet sig. Sådan blev den ved i ca. en halv time. Jeg har nok hørt, at ræven var en dygtig fisker, men det var alligevel en oplevelse at se den i aktion. Vinden blæste fra ræven mod mig, og jeg lå på bagsiden af en odde og kiggede frem mellem to sten, så jeg nok så ugenert kunne betragte storfiskeren på ca. 35 meters afstand.

Ræven var lynhurtig i sine reaktioner, og det var ligesom, den fik et fornøjet udtryk i hele hovedet, hver gang den fik bid. Det var antagelig en stime af brasen, der forsynede ræven med mad. Selvfølgelig skræmte den fisken, hver gang den stak hovedet i vandet, men bagefter stod den så stille, at den nysgerrige fisk kom tilbage.

Til sidst må ræven have fattet mistanke til mig, for den kastede hovedet rundt, stirrede et øjeblik på odden, hvor jeg lå, og sprang i land og forsvandt.

Jeg kom senere til bygden den dag, end jeg plejede, men var til gengæld en oplevelse rigere.

M. B., Toten.